

مرکز پژوهش‌های
مجلس شورای اسلامی

مشخصات طرح:

دوره یازدهم - سال دوم

شماره ثبت:

۷۸۴

شماره چاپ:

—

تاریخ چاپ:

—

مشخصات گزارش:

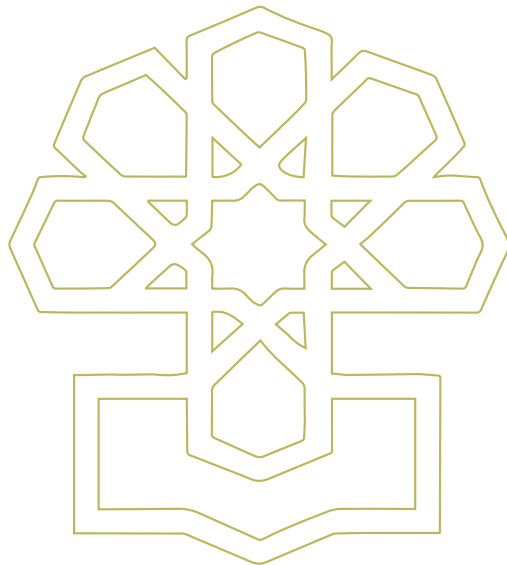

تهیه و تدوین:
محمد برزگر خسروی

ناظر علمی:
مهدی عبدالملکی

شماره مسلسل:
۲۴۰۱۸۲۳۰-۱

تاریخ انتشار:
۱۴۰۱/۴/۲۵

اظهار نظر کارشناسی درباره:

«طرح اصلاح ذیل جدول ۴-۲۴ محرومیت‌زدایی (جدول منابع و

مصارف تبصره «۱۴») قانون بودجه سال ۱۴۰۱ کل کشور»

(اعاده شده از شورای نگهبان)

مقدمه

طرح اصلاح ذیل جدول ۴-۲۴ محرومیت‌زدایی تبصره «۱۴» قانون بودجه سال ۱۴۰۱ کل کشور به شماره

ثبت ۷۸۴ اعلام وصول شده بود که در تاریخ ۱۴۰۱/۳/۲۴ به شرح ذیل به تصویب مجلس رسید:

ماده واحد - اعتبار ردیف ۸ جدول (۴-۲۴) محرومیت‌زدایی (جدول منابع و مصارف تبصره «۱۴»)

تا سقف ۳۱ هزار میلیارد ریال به فعالیت تهیه و اجرای طرح‌های هادی و بهسازی روستاها با تخصیص ۱۰۰ درصد اختصاص و به منابع ۱۷۰۰۱۷۰۲۰۱۵ اضافه گردد تا متناسب با تعداد روستاهای بالای ۲۰ خانوار و شاخص محرومیت استان‌ها توزیع گردد.

سقف این اعتبارات برای هر استان، یک هزار میلیارد ریال است که براساس شاخص‌های مندرج در این قانون بین روستاهای تمام شهرستان‌های هر استان توزیع می‌گردد.

شورای نگهبان در نامه شماره ۱۰۲/۳۱۴۵۷ مورخ ۱۴۰۱/۴/۶ خود در خصوص این مصوبه اشعار داشته است: «در ماده واحد، مقصود از «شاخص محرومیت استان‌ها» و همچنین نسبت صدر و ذیل مصوبه در خصوص نحوه توزیع منابع مذکور ابهام دارد؛ پس از رفع ابهام اظهار نظر خواهد شد». در ادامه به بررسی این ابهام و نحوه رفع آن می‌پردازیم.

اظهار نظر کارشناسی

شورای نگهبان دو ابهام را در خصوص مصوبه مجلس به شرح ذیل مطرح کرده است:

ابهام اول - ابهام در «شاخص محرومیت استان‌ها»

«شاخص محرومیت استان‌ها» دارای تعاریف و ضوابط متفاوتی است. در این خصوص، اولاً، در طرح مزبور تصریح شده بود که منابع مذکور براساس شاخص‌های محرومیت اعلامی توسط معاونت مناطق محروم ریاست‌جمهوری توزیع شود. ثانیاً، قانون استفاده متوازن از امکانات کشور برای ارتقای سطح مناطق کمتر توسعه‌یافته مصوب ۱۳۹۳ با اصلاحات بعدی آن مقرر داشته است: «دولت مکلف است در توزیع منابع عمومی و یارانه سود تسهیلات به‌نحوی عمل نماید که فاصله شاخص برخورداری شهرستان‌های کمتر از سطح متوسط کشور در شاخص‌های زیر، سالیانه حداقل ده درصد (۱۰٪) به سطح متوسط کشوری نزدیک شود... طی جدولی که در آن سهم هر استان براساس شاخص‌های نرخ بیکاری، آب شرب شهری و روستایی، آموزش و پرورش، بهداشت و درمان، بهسازی روستاها، راه و زیرساخت‌های جاده‌ای، سرانه‌های عمران شهری و درآمد شهرداری‌ها و فضاهای فرهنگی، مذهبی، ورزشی مشخص می‌گردد، در قانون بودجه درج نماید». ثالثاً، طبق بند «ت» ماده (۳۲) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور، مصوب ۱۳۹۵/۱۱/۱۰ مجلس، «دولت مکلف است سه درصد (۳٪) از درآمد حاصل از صادرات نفت خام و گاز طبیعی را به ترتیب یک سوم به استان‌های نفت خیز و گاز خیز که سهم هر استان براساس سهم آن استان در ارزش صادرات نفت خام و خالص صادرات گاز طبیعی تعیین می‌گردد و دوسوم به شهرستان‌های مناطق کمتر توسعه‌یافته که براساس شاخص‌های توسعه‌نیافتگی به تفکیک شهرستان توسط سازمان برنامه و بودجه کشور تعیین می‌شود، جهت اجرای برنامه عمرانی بودجه‌های سنواتی اختصاص دهد».

هر چند به نظر می‌رسد با توجه به سوابق (متن طرح)، منظور از «شاخص محرومیت استان‌ها» همان شاخص‌های محرومیت استان‌هاست که باید توسط معاونت مناطق محروم ریاست‌جمهوری اعلام شود؛ لیکن با توجه به عدم تعیین چنین شاخص‌هایی تاکنون توسط معاونت مزبور، پیشنهاد می‌شود با رعایت قانون آیین‌نامه داخلی مجلس، عبارت «شاخص محرومیت استان‌ها»، به عبارت «شاخص‌های توسعه‌نیافتگی به تفکیک شهرستان اعلامی توسط سازمان برنامه و بودجه کشور» تبدیل شود. خصوصاً اینکه براساس بند «ی» تبصره «۱۹» قانون بودجه سال ۱۴۰۱، «سازمان برنامه و بودجه کشور مکلف است حداکثر دو ماه پس از تصویب این قانون، با توجه به آخرین آمار و اطلاعات سال ۱۴۰۰، نسبت به اصلاح و به‌روزرسانی شاخص‌ها و سهم هر استان از اعتبارات موضوع بند «ت» ماده (۳۲) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور اقدام نماید».

ابهام دوم - ابهام در مورد نسبت صدر و ذیل مصوبه در خصوص نحوه توزیع منابع

صدر و ذیل مصوبه همخوانی ندارد؛ زیرا در صدر مصوبه، ملاک توزیع منابع «تناسب با تعداد روستاهای بالای ۲۰ خانوار و شاخص محرومیت استان‌ها» اعلام شده است؛ لیکن در ذیل مصوبه تصریح شده است که منابع «بین روستاهای تمام شهرستان‌های هر استان» توزیع شود. به نظر می‌رسد که منظور نمایندگان محترم از مصوبه مزبور این بوده است که منابع مزبور «بین روستاهای بالای ۲۰ خانوار تمام شهرستان‌های هر استان» به نسبت شاخص‌های محرومیت توزیع شود. با این اصلاح، ابهام شورای نگهبان رفع می‌شود.

نتیجه گیری

با توجه به مباحث مطروحه پیشنهاد می شود جهت رفع ابهام شورای نگهبان، مصوبه با رعایت قانون آیین نامه داخلی مجلس به شرح ذیل اصلاح شود:

ماده واحده - اعتبار ردیف ۸ جدول (۴-۲۴) محرومیت زدایی (جدول منابع و مصارف تبصره «۱۴») تا سقف ۳۱ هزار میلیارد ریال به فعالیت تهیه و اجرای طرح های هادی و بهسازی روستاها با تخصیص ۱۰۰ درصد اختصاص و به منابع ۱۷۰۰۱۲۰۲۰۱۵ اضافه گردد تا متناسب با تعداد روستاهای بالای ۲۰ خانوار و شاخص های توسعه نیافتگی به تفکیک شهرستان (اعلامی توسط سازمان برنامه و بودجه کشور) توزیع گردد. سقف این اعتبارات برای هر استان، یک هزار میلیارد ریال است که براساس شاخص های مندرج در این قانون بین روستاهای بالای ۲۰ خانوار تمام شهرستان های هر استان توزیع می گردد.